

*Anti-pest
protocol
Basisschool
St. Joan*

Versie 2021
Ellen Teeuwen

Inhoudsopgave

Doel pestprotocol.

Blz. 3

Wat is pesten? (en het verschil met plagen).

Blz. 3

Vormen van pesten.

Blz. 4

Rollen binnen een pest-situatie.

Blz. 4

Signalen pester en gepeste.

Blz. 5

Waarom pesten.

Blz. 6

Oorzaken van pesten.

Blz. 6

Gevolgen van pesten.

Blz. 7

Wat doen wij preventief.

Blz. 8

De vijfsporenaanpak.

Blz. 9

Online pesten.

Blz. 10

Gegevens anti-pestcoördinator.

Blz. 11

Taken anti-pestcoördinator.

Blz. 12

Doel anti-pestprotocol basisschool Sint Joan.

Een veilige omgeving is een belangrijke voorwaarde voor kinderen om zich goed te kunnen ontwikkelen. Scholen zijn daarom ook wettelijk verplicht om de sociale en fysieke veiligheid van leerlingen te waarborgen.

Een sociaal veilig klimaat binnen een school gaat over de manier waarop mensen met elkaar omgaan. Voor leerlingen is de school een plek waar ze contact hebben met leeftijdsgenoten en waar ze kennismaken met verschillen in normen, waarden en omgangsvormen. Door consequent aandacht te besteden aan dit soort onderwerpen willen we het pesten op onze school voorkomen.

Het pestprotocol heeft als doel:

- Dat alle kinderen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij optimaal kunnen ontwikkelen.
- Door regels en afspraken zichtbaar te maken, kunnen kinderen en volwassenen elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.
- Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

In dit protocol is het beleid beschreven, wat houvast biedt aan directie, leerkrachten, leerlingen en ouders.

Wat is pesten? (en het verschil met plagen)

Pesten is gewelddadig en meestal herhaald gedrag van 1 of meer personen met de bedoeling om andere(n) te kwetsen. De schade kan psychisch, seksueel, lichamelijk of sociaal van aard zijn.

Plagen

Af en toe
Gelijkwaardig
1 tegen 1
Voor de lol
Over en weer
Vertrouwen
Openlijk
Is te stoppen

Pesten

Structureel
Machtsverschil
Meerdere tegen 1
Gemeen
Eenrichtingsverkeer
Geen vertrouwen
Stiekem
Moeilijk te stoppen

Vormen van pesten.

Pesten kan verschillende vormen aannemen:

- Verbaal; schelden, dreigende taal, kwetsende opmerkingen;
- Lichamelijk; slaan, schoppen, duwen;
- Negeren; uitsluiten, doen alsof iemand niet bestaat;
- Spullen vernielen / afpakken;
- Seksueel; betast worden, mee moeten doen aan seksspelletjes;
- Racistisch;
- Afwezig; niet naast iemand willen zitten;
- Online pesten; misbruik maken privé-gegevens, uitsluiting whatsapp, verspreiden beeldmateriaal, dreigtweets, haatcampagnes.

Rollen binnen een pest-situatie.

Gepeste

Degene die gepest wordt.
Helaas een vrij stabiele rol.
Alles valt of staat met de mate van weerbaarheid van deze persoon!

Kinderen, met de volgende kenmerken behoren eerder tot een risicogroep;
Angstig, depressief, teruggetrokken, verlegen.
Overgewicht / obesitas

ADHD

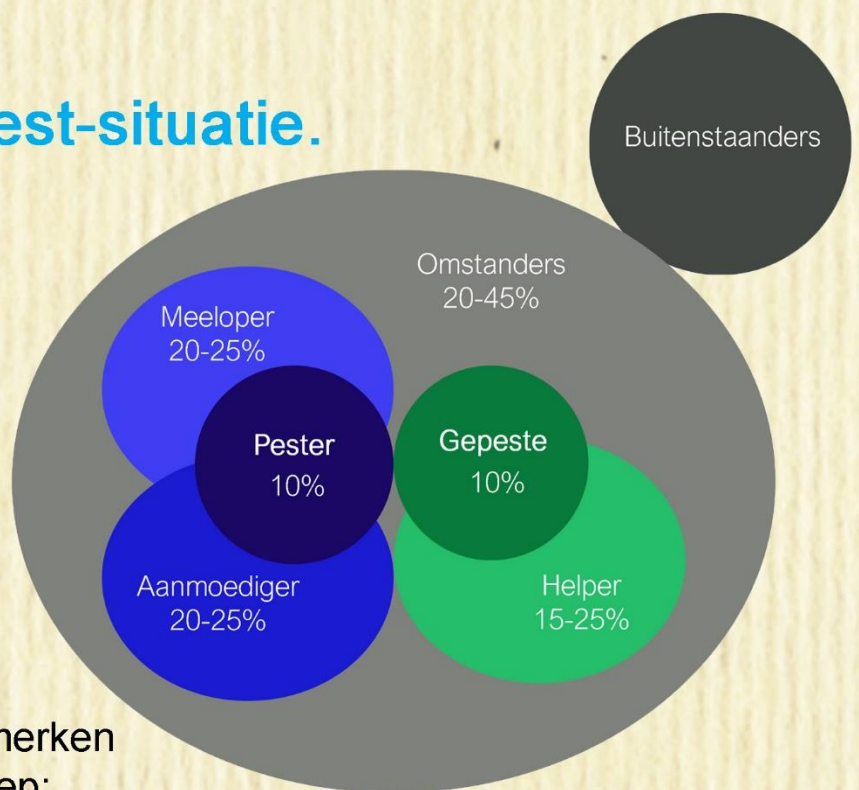
Motorisch onhandig

Stotteren

Autisme

Afwijken van gemiddelde

Sociaal kwetsbaar

Pester

De initiatiefnemende dader. Is populair, maar niet altijd op positieve manier verkregen (soms door 'ellebogenwerk').

Meeloper

Zij doen actief mee met het pesten, maar nemen niet de leiding.

Aanmoediger

Zij zoeken de sensatie, zorgen voor 'publiek', staan te filmen.

Helper

Deze persoon helpt door; troosten, melden of aanspreken.

Omstander

Zij hebben last van de situatie maar steken de kop in het zand. Dit is een zeer belangrijke groep omdat zij de sleutel kunnen vormen tot het oplossen van pestgedrag (maar voelen zich niet krachtig genoeg)

Waarom omstanders vaak niets doen kan 2 redenen hebben:

- Bystander-effect: Hoe meer omstanders, hoe minder hulp want iedereen verwacht dan een ander wel actie zal ondernemen. Of 'niemand doet iets dus het zal niet nodig zijn'.
- Blaming the victim; Hij/zij zal het er wel naar gemaakt hebben.

Buitenstaander

Deze persoon zit niet in de groep maar is wel betrokken. Voorbeelden van buitenstaanders; pleinwacht, kinderen uit andere klassen, ouders, leerkrachten, conciërge.

Signalen, die er op kunnen duiden dat een kind gepest wordt.

- verminderde schoolprestaties
- weinig of geen contact met andere kinderen
- veel om aandacht vragen bij de leraar
- betrokken zijn bij opstootjes in de klas of op het plein
- als laatste gekozen worden bij het indelen van groepjes
- schoolziekte of andere psychosomatische klachten (bijvoorbeeld buikpijn, hoofdpijn)
- bedplassen, verstoorde nachtrust
- verwondingen of blauwe plekken
- 'kwijtgeraakte' of beschadigde spullen
- negatieve stemmingen, angsten, depressie
- geldtekort (bij afpersing)
- spijbelen.

Vaak treedt er een verandering op bij kinderen, die aanleiding kan zijn voor een gesprek. Als ouders of leraren vermoeden dat een kind gepest wordt, is het belangrijk dat deze signalen serieus genomen worden.

Signalen, die er op kunnen duiden dat een kind pest.

- overdreven stoer doen
- tegendraads en opstandig gedrag
- niet kunnen inleven in anderen
- roddelen en geruchten verspreiden
- agressief zijn
- slechte schoolprestaties

Ook hier geldt dat deze signalen kunnen duiden op pestgedrag, maar het hoeft niet!

Waarom pesten?

De redenen waarom kinderen pesten kunnen verschillend zijn. Dit heeft onder meer te maken met de doelen die kinderen hebben. Onderzoekers maken onderscheid tussen twee typen pesters:

Reactieve pesters zijn kinderen die vaak impulsief en agressief reageren op een gebeurtenis uit hun omgeving. Dit komt vooral doordat ze vaak een lage zelfcontrole hebben. Hun reactie is vaak sociaal onhandig en roept afkeur op bij klasgenoten en volwassenen. Daardoor worden deze kinderen vaak gezien als pesters, maar zijn ze ook vaak zelf slachtoffer.

Strategische pesters pesten om een bepaald doel te bereiken. Ze willen anderen domineren, streven naar status (populair zijn) en macht en vinden het belangrijk om bij de groep te horen. Strategische pesters zijn, anders dan vaak wordt gedacht, meestal niet sociaal onhandig, maar zijn vaak juist sociaal vaardig en daarom in staat om hun doel (populair zijn) te bereiken. Dit resulteert erin dat deze pesters vaak door hun klasgenoten als populair beschouwd worden. Dit betekent dat ze opvallen en anderen graag bij hun willen horen, terwijl ze niet per se geliefd zijn. Pesten kan dus een effectieve strategie zijn om statusdoelen te bereiken.

Bij het zoeken naar een oplossing voor het pesten is het verstandig om in te schatten welke kenmerken bij een kind passen, omdat reactief pesten om een andere reactie van de ouders en leraren vraagt dan strategisch pesten.

Oorzaken van pesten.

Een kind komt niet zomaar tot pesten, vaak ligt hier iets aan ten grondslag. Dit kan zijn:

- problematische thuissituatie
- voortdurend gevoel van anonimiteit
- voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- voortdurend de competitie willen aangaan

Gevolgen van pesten.

Pesten kan grote gevolgen hebben op het leven van de gepeste, maar ook op dat van de pester en omstanders.

Gevolgen voor de gepeste;

Een eenmalige pestervaring hoeft niet traumatiserend te zijn, ook als die heel ernstig is. Vooral kinderen die herhaaldelijk en op verschillende manieren zijn gepest, hebben last van sociale en emotionele problemen.

Uit verschillende onderzoeken blijkt dat gepest worden gevoelens van eenzaamheid en depressie vergroot. Slachtoffers gaan zichzelf door het pesten minder leuk vinden, vertrouwen hun leeftijdsgenoten niet en zijn bang om naar school te gaan. Die gevoelens kunnen leiden tot verder isolement, diepere depressie en nog meer pestgedrag uitlokken.

Gevolgen voor de pester;

De gevolgen voor de pester zijn op korte termijn vaak nog niet negatief. Hun schoolprestaties zijn vaak beter dan die van gepeste kinderen en hun populariteit en zelfwaardering zijn ook groter. Meestal is er sprake van zogenaamde schijnpopulariteit; klasgenoten bewonderen de pester, maar zijn tegelijkertijd ook bang die persoon. Ze lijken populair, maar zijn het daadwerkelijk niet. Op de lange termijn kan de pester echter wel sociale problemen krijgen. Een pestend kind leert dat het doelen kan bereiken zonder op een sociaal aangepaste manier met anderen te onderhandelen. Daardoor kan hij uiteindelijk onaangepaste gedragspatronen krijgen, zoals:

- lopen een grotere kans op ernstige problemen in hun adolescentie;
- komen vaker met justitie in aanraking;
- drinken meer alcohol;
- plegen vaker zelfmoord

Gevolgen voor de klas;

Op school kan een hele klas last hebben van pesten. De verstoring en afleiding die het pesten veroorzaakt hinderen het leren. De sfeer in de klas wordt dan als negatief beleefd, zo blijkt uit onderzoek naar het ervaren van sociale veiligheid.

Wat doen wij preventief?

- Door het inzetten van groepsvormende activiteiten aan het begin van het schooljaar proberen we een positief groepsklimaat te creëren, waarin elk kind kan ontplooiën en een positief zelfbeeld kan ontwikkelen. De leerkracht gebruikt hierbij als naslagwerk het boek 'Grip op de groep' zodat de rollen in de groep duidelijk worden. De eerste 6 weken worden gezien als de 'gouden weken' oftewel de weken waarin op sociaal gebied de meeste winst te behalen valt. Wanneer nodig worden dergelijk activiteiten na de vakanties nog eens herhaald.

- In diezelfde tijd van het jaar stellen we samen met de kinderen de sociale regels in de klas op. Hoe gaan we met elkaar en onze spullen om?

- Door de leerkrachten (en in de bovenbouw ook door de leerlingen) worden de lijsten van KIJK! en ZIEN! ingevuld. Zo nodig worden deze besproken met de apc. Bij signaalscore van Pestbeleving en Pestgedrag wordt er door de leerkracht een gesprek met betreffende leerling gepland.

- Sociogrammen in laten vullen door kinderen

- Coöperatieve werkvormen (slim plan)

- In de derde week van september (week tegen het pesten) besteden we op school extra aandacht aan het onderwerp pesten.

- Pesten komt naast de maand september op 2 andere momenten in het jaar terug op de teamvergadering (met een koppeling naar de groepen)

- In de schoolgids/website wordt aandacht besteed aan pesten.

- Bovenbouw neemt jaarlijks deel aan project 'mediawijsheid'

- In onze methode TO zijn er kaarten, die aandacht besteden aan pesten.

- Allerlei projecten en werkvormen (keuze bij leerkracht), die het sociaal emotioneel welbevinden positief kunnen beïnvloeden, waaronder:

Schoolmassage

Inzet praktijk Cranendonck 'levenskunstenaar'

Project 'pest mij maar'.

Project Tonpraten

Sherborn gymlessen

Creatieve ateliers

De 5 sporen aanpak.

De Vijfsporenaanpak is een manier om in scholen en andere instellingen waar kinderen samenkomen het pesten aan te pakken. Deze aanpak richt zich op alle betrokkenen: het gepeste kind, de pesters, de ouders, de klas- of groepsgenoten en de school of het kindercentrum. De Vijfsporenaanpak is bedacht en uitgewerkt door Bob van der Meer, die al sinds de jaren tachtig aandacht vraagt voor pesten.

Spoor 1: Het gepeste kind steunen

Dat wil zeggen:

- luisteren naar wat er gebeurd is
- het probleem van het kind serieus nemen
- met het kind overleggen over mogelijke oplossingen
- samen met het kind werken aan die oplossingen
- eventueel deskundige hulp van buiten inschakelen (bijvoorbeeld een weerbaarheidstraining of sociaalvaardigheidstraining)
- zorgen voor vervolggesprekken.

Spoor 2: De pester steunen

Dat wil zeggen:

- met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent
- het kind helpen zijn relaties met andere kinderen te verbeteren
- zorgen dat het kind zich veilig voelt en uitleggen wat jij als pedagogisch medewerker (of leerkracht) daaraan gaat doen
- grenzen stellen en die consequent handhaven
- het kind helpen zich aan regels en afspraken te houden
- zorgen voor vervolggesprekken.

Spoor 3: De ouders van het gepeste kind en de ouders van de pester steunen

Dat wil zeggen:

- ouders die zich zorgen maken serieus nemen
- ouders informeren over pestsituaties, over pesten en over manieren om pesten aan te pakken en te voorkomen
- met ouders overleggen over manieren om pestsituaties aan te pakken
- zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige hulp.

Spoor 4: De andere kinderen betrekken bij de oplossing van het pesten

Dat wil zeggen:

- met de kinderen in de groep praten over het pesten en hun eigen rol daarin
- met de andere kinderen overleggen over mogelijke manieren van aanpak en oplossing en hun rol daarin
- samen met de kinderen werken aan oplossingen waaraan ze zelf actief bijdragen.

Spoor 5: Als instelling de verantwoordelijkheid nemen

Dat wil zeggen:

- de instelling neemt nadrukkelijk stelling tegen pesten en ontwikkelt een duidelijk beleid
- de instelling zorgt dat alle medewerkers voldoende bekend zijn met pesten in het algemeen en in staat zijn het pesten in de eigen groep te herkennen en aan te pakken.

Online pesten (cyberpesten).

Online pesten is zeer complex, vanwege:

- Anoniem karakter (stiekem);
- Ongrijpbaar;
- 24/7; het houdt niet op na schooltijd;
- Pedagogische verantwoordelijkheid; aandacht besteden aan de netiquette!

Digitaal pesten kan op veel manieren.

Online pesten mensen, vooral scholieren, elkaar door:

- Misbruik van privégegevens (zoals het stelen van wachtwoorden of het aanmaken van nep-accounts);
- Uitsluiting in whatsapp-groepen;
- Het verspreiden van beeldmateriaal (zoals intieme foto's of filmpjes van mishandeling);
- Dreigtweets en haatposts.

Wat kun je doen om (cyber)pesten te voorkomen?

Het helpt om een kind weerbaar te maken. Praat met kinderen over wat zij doen op internet en maak afspraken:

- Deel nooit privégegevens, zoals naam, adres, telefoonnummer of de naam van je school en verzin een goede nickname;
- Scherm je profiel zoveel mogelijk af; 'alleen voor vrienden' is de beste optie;
- Plaats alleen neutrale foto's (geen sexy foto's) of beter nog; helemaal geen foto's waarop je gezicht herkenbaar is;
- Wees selectief in het accepteren van een vriendschapsverzoek, doe dit alleen bij mensen, die je in het echt kent;
- Houd wachtwoorden en inloggegevens altijd geheim;
- Niet schelden en geen mensen kwetsen;
- Heb je iets vervelends gezien of meegemaakt? Vertel het aan iemand, die je vertrouwd, bijvoorbeeld een ouder, buurvrouw of leerkracht.

Wat kun je doen om (cyber)pesten aan te pakken?

Krijgt een kind toch te maken met online pesten, doe dan het volgende:

- Complimenteer dat het kind naar je is toegekomen;
- Een kind dat wordt gepest, heeft in eerste instantie behoefte aan steun;
- Luister naar hem/haar en neem zijn/haar verhaal serieus;
- Onderneem niet meteen actie;
- Bedenk eerst (samen met je kind) wat de beste aanpak is, stap pas na overleg met het kind naar school en/of ouders en/of andere partijen;
- Neem de tablet of telefoon niet af; dit is een te zware straf voor iemand die al slachtoffer is.

Adviseer het kind om het volgende te doen:

- Reageer niet op de mails, berichtjes of filmpjes;
- Bewaar alle mails, berichtjes of filmpjes. Sla ze op of maak er screenshots/foto's van. Het kan dienen als bewijsmateriaal;
- Aangifte doen? Kijk dan op vraaghetdepolitie.nl;
- Blokkeer degene die je lastig valt;
- Staan de filmpjes of berichten op een website? Benader de eigenaar en vraag om het materiaal te laten verwijderen (maak eerst foto's als bewijsmateriaal).

Gegevens anti-pestcoördinator

APC Basisschool St. Joan:

Telefoonnummer:

Emailadres:

Ellen Teeuwen

0495-591350

Eteeuwen@skozok.nl

Vertrouwenspersonen SKOZOK (Extern):

Telefoonnummer:

Emailadres:

Astrid Kraag

06-51346035

info@astridkraag.nl

Vertrouwenspersonen SKOZOK (Extern):

Telefoonnummer:

Emailadres:

Mathieu Moons

06-39777213

mathieu.moons@gmail.com

Vertrouwenspersoon SKOZOK (Intern):

Telefoonnummer:

Emailadres:

ambtelijk secretariaat

klachtencommissie

040-2531201

klachten@skozok.nl

Taken anti-pestcoördinator.

Op onze school is de anti-pestcoördinator Ellen Teeuwen.
Zij heeft de volgende taken:

- Zij is verantwoordelijk voor het anti-pestbeleid binnen onze school; zij houdt zicht op de berichtgeving en wetgeving omtrent het onderwerp pesten binnen het primair basisonderwijs zodat ons anti-pestbeleid up-to-date is en voldoet aan de wet.
- Zij is er verantwoordelijk voor dat alle direct betrokken partijen kennis hebben van het anti-pestprotocol en zij zal ervoor zorgen dat het anti-pestprotocol binnen de school regelmatig onder de aandacht wordt gebracht en 'leeft' binnen onze school.
- Binnen onze school is zij het aanspreekpunt voor alles wat te maken heeft met 'pesten'. Zowel leerlingen als ouders/verzorgers en collega's kunnen een beroep op haar doen. Zij zal samen met de betreffende leerling(en), ouders/verzorgers en leerkracht(en) het pestprobleem in kaart brengen en op zoek gaan naar oplossingen. Vervolgens zal zij een vinger aan de pols houden tijdens het traject dat uitgezet wordt.
- Tot slot heeft zij ook een belangrijke rol als het gaat om het voorkomen van pesten binnen onze school. Zij is medeverantwoordelijk dat kinderen onderling elkaar met respect behandelen, zich veilig voelen binnen de school, zichzelf durven zijn en zich binnen de groep en binnen de school bij elkaar betrokken voelen.

